

Э Н Д Р К Э Л С Т

Элст ик саяхн балгьсн болдж өсдженя. Энүнә тууджн чигн ахр. 1927 джил Хальмг таньгьчин хотл балгьсн болдж эклдж эн тосхглад, терүн хөөн өсәд, өргдждә йовла. Зү алач-махч немшин фашистпр мана Төрскнүр дәврәд орн-нутгимдн кесг балгьсә. селәдинь хамхлад, хорлтан икәр күргхд, Элст бас эднә гарла харгьджд икәр эвдрәд ода шинкн оньгән сольсахнь лавта.

Болв Элстин нерн хальмг күн болгьна тодлвртнь герлтә одн мет солньгьтрад, сөөнк зүүдн, өдрин киләсн болад үзәд угаднь кесг джилмүдин эргцд күцл болад йовснь ил.

...Деед-өмн-үзгәснь Элстүр өөрдәд ирхнь, хойр теермн гарарн дайлдж дуудад, толгья гьарн гекджд мендләд, негт үкөгиджд уралан ишкәд, теврәд үмөх оньгтәгьяр күн болгьн күндлдж тосад, гараснь авчкөтләд, балгьсна уульнцсар дахулад орад одх дүньгә болдж медгднә.

Тегәд чигн хальмгин бичәч Джимбин Бембә эврәннь шүлтгән:

Хотл балгьсна захднь.
Хойр теерм бәәнә,
Хамагьаснь орджд ирхн
Холас тедн үзгднә...
...Элстәс маниг тоссн
Элчир болдж медгднә,
Делсн дөрвн дживрәрн
Дайлад маднла мендә...
гиджд эн хойр теермин үскар бичснн.

Дорд-ар үзгәснь ирджд йовх күүнд Элстүр орхин өмнхн өндр толгья харгьна. Толгья деер аэропорт бәәнә, терүнәс самолетс өбдән нисджд, эләквтә деләд, ут хаалгьдан орад одсн, деерәс ургшан буугьад, сальк өрджд хурдлад, гүүджд йовад, чичрәд зогсснь үзгднә.

Тер толгья деегәр гарад ирм

цацу — Элст делвәджд утдан сунад, тав нөөртән орсн, аамшг уга төвкнүнәр унтджд кевтх күн болджд, энүнә аамтәхн нөөрин, байрта джиргьлин унтл-кевтл уга, өдр-сө уга харджд, холд герджд хәләгьад, батар зогсад, өмнән шилтсн баатр харуач мет, тоосхин заводин өндр труба теньгр тулсн дүньгәджд үзгднә.

Элстин уульнцсар орад ирхәд, тав нөөртән орджд төвкнүнәр унтх биш, өдр-сө угә, цугларгьан, күчн-чидлән эрдмән, дамшлтан олзлдж, батта джиргьлән, бәәдлән улмар батлдж, кеерүлхәр, сәәхрүлхәр шунджд бәәх күүнә оньгтән медгднә.

Тернь үнн. Өдр ирвәс Элст оньгән соляд сәәхрәд, хошад-гурвад давхр гермүд зергләд, тонь улмр өсәд хойрхн джил-ин эргцд күүнд таньгдшгогьяр ясрв. Энүнд хойр институт, кино-театрмуд, государственн болн профсоюзн ансамбльс, библиотекс көдлнә, драматическ театр секгдв, газетс гарна, кесг промышленн предприятия, школмудта болн больництә, Элст республикиннь культури болн промышленн центрнь болджд дүрклджәнә. Шин уульнцсарад, хальмг улсин туурсн үрдин—Адучин Бадмин, Халына Тамарин, Молкана Гәрән, Косин Володян, Клыкков Юрийин, ах-дү хойр Алехинә негүджд, өдр ирвәс өсәд-өргдждә йовна.

Одгә цагт Элст—Хальмг Автономн Советск Социалистическ Республикин хотл балгьсн—өмнк-өмнкәсн улмар сәәхрәд, өргдән чигн, утдан чигн өсәд,

Атхр хар үстә,
Альмн улан халхта,
Теегин хальмг күүкншнь—
Төгәлньгдән келн болтха.

БЕМБИН Тимофей.